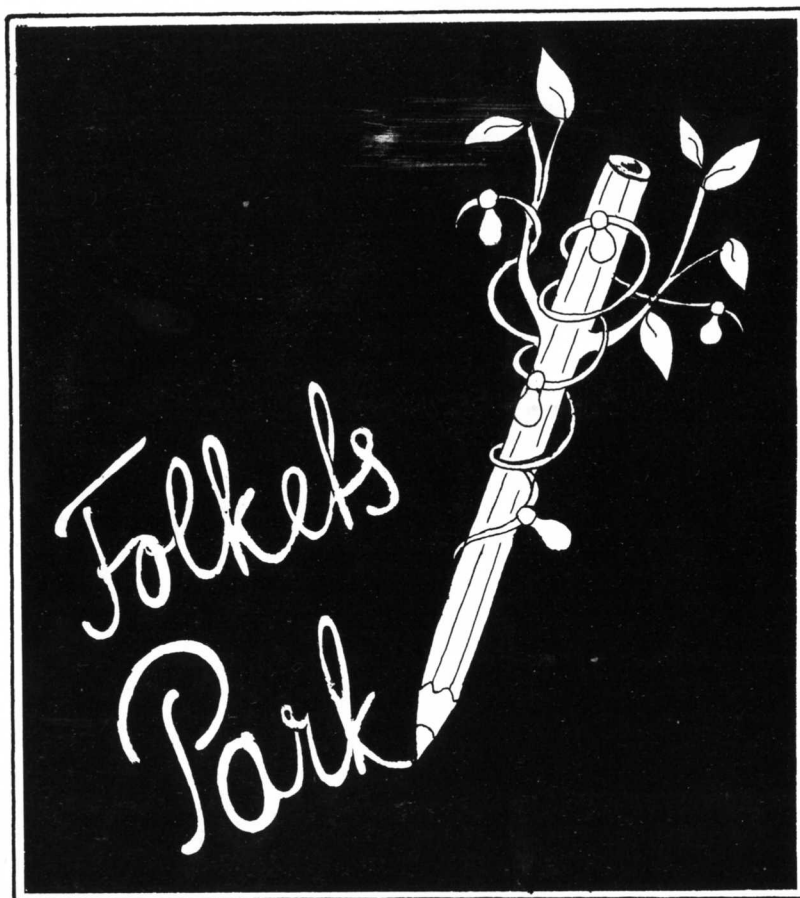

KÄVLINGEBYGDEN NU OCH DÅ 1978

Ncba(p)

KÄVLINGE FOLKETS PARKS STORMIGA HISTORIA

Större delen av materialet är utdrag ur Sigfrid Jarngårds " Några anteckningar om Kävlinge Folkets Park."

Den 27 april 1905 kallades till möte i Kävlinge Folkets Park-förening för att eventuellt besluta om inköp av byggmästare Mårtenssons egendom, Kävlinge Mölla. Gården brann ner den 11 april 1904, men boningshuset räddades. Köpet avsåg tomtmarken med trädgård och ett

område utmed ån, som utlades till kolonier. Priset var 28.000 kr med ruiner av byggnaderna. 19.000 kr var intecknade i egendomen, återstod 9.000 kr att gäldas efter särskild överenskommelse. Mötet beslutade att låta styrelsen ombesörja köp och skaffa pengar.

Styrelsen bestod av följande 7 personer: P Jönsson, O Hultén, A Nilsson, C Törngren, Johan Wendel, H Ekelund och S Svensson. Det verkade som om Hultén var initiativtagare till affären.

Det arbetades intensivt av föreningen för att kunna öppna för säsongen, sommaren 1906. Och inte minst för att skaffa pengar, man saknade rörelsekapital. Arbetarna hade en timpeng av 25 öre 10-timmarsdag 6 dagar/vecka och det omtalas, att kvinnor och barn arbetade helt gratis i parken liksom männen gjorde.

Det var tydligen konkurrens mellan musikkårer, som ville spela i den nya Parken. Det nämns "Lyran" och "Urania" från Landskrona, vilka var mest anlitade. Ersättningen var 6 kr i timmen. Vad beträffar konkurrens inom nöjesbranschen i omgivningarna så fanns det knappast någon i den vägen utom ett mindre tivoli i Rinneback, men det torde ha upphört ganska snart.

Rysk fotogen lyste upp

Belysningen i Parken bestod av Luxlampor och de brann med rysk fotogen. Senare tillkom gasljus. (År 1913 inlades elljus och installationen utfördes av elektriker Nilsson för en kostnad av 189 kr. En elcentral monterades vid dansbanan och det drogs ledningar i träden till de olika stånden och inrättningarna).

Säsongen 1906 var tillända och bokslutet visade ett överskott av 5.918:86 kr. Styrelsen fick en gratifikation av mötet 300 kr att lika fördelas.

Demonstrationståget 1:a maj 1906 kommer till parken

År 1907 beslöts att köpa ångbåt att trafikera ån med. 600 kr kostade båten, som inte blev någon lysande affär. Efter ett par år är den till salu och säljs slutligen till herr Rask för 600 kr. Det dröjde till år 1910, innan den blev till fullo betald. Det gjordes en del anordningar i ån i samband med båttrafiken. Brygga byggdes, anordning för tvätt samt bad där tisdagar och fredagar var reserverade för kvinnor. Tvålar hyrdes ut "till bonde och herrskap 20 öre, till arbetare 10 öre".

Tillställningarna börjades med artistuppträden. Gaget uppgick till 60 a 70 kr. Bland andra nämndes "Malmströms konstcyklister år 1910 samt Berntsarna från Skärallid". Man kan ju undra, om det bara var dans på banorna man hade att bjuda besökarna på? Nej det var mycket annat som t ex gungor med järnbåtar, skjutbanor och tivolinöjen av alla slag.

Så gick det till 1913

Vi skall skildra en tillställning år 1913, där följande skulle medverka: Korgmakare, tunnbindare, plåtslagare, barberare, vagnmakare, cykelreparatörer, målare, toffelmakare, kvinnoklubbar, elektriker, ungdomslogen I.O.G.T., cementgjutare, järnarbetare, träarbetare, skoarbetare, murare och läderarbetare. Alla skulle arbeta i sina yrken, bl a skulle murarna bygga hus till ekorrarna, vidare köptes 2 st stora grytor för korvkokning. 250 st korvar ordnades av slaktare Borglin.

Ett annat exempel: Karnevalståg åtog sig herr Anders Hellkvist att arrangera. 15 hästvagnar och 4 ridhästar behövdes.

1) först en signalblåsare till häst, 2) utopare till häst, 3) prinsessan karneval, 4) musikkår, 5) rösträttskvinnor i vagn, 6) 4st vitklädda damer, 7) "typer" av alla slag, 8) i båten, 9) "cykelkurs" gående och springande, 10) "Branting, Lindman och Staf" i samma vagn, 11) olympiska veckan i vagn, 12) en sakkörare "dragkärre", 13) den "onda tiden", en man, 14) Internationalen, 15) Galizierimporten.

Musiken, som består av 7 man, skall ha ett arvode av kr 7:50 och en pojke som medhjälpare kr 1:-. Herr Hellkvist begär kr 105:- allt för ett. Det bör också omtalas, att inträdesbiljetten kostade 25 öre och dansbiljetten 5 öre.

Fri entré för strejkande

År 1909 är storstrejksåret inne och alla, som är berörda av konflikten, erhåller fri entré till Parken för det visar sig snart, att denna blir det centrala i situationen, eftersom där hålles föredrag och där det dryftas om återgång till arbetet. Många blir utestängda från sitt arbete. Ekonomin är nu inställd på hjälp och att hålla den rena nöden från dörren. Så t ex inköpes bränsle och kol som säljs till självkostnadspris med tanke på den kommande svåra vintern, så problem för styrelsen i Parken fattas inte.

Skofabrikens lagerlokaler hade brunnit ner och 300 kr betalas till Parken, för att lokaler ställs till förfogande som magasin. Kakelugnar monteras in utan kostnad, men i samband med eldningen uppstår det problem: Storkarna på taket hade byggt över skorstenen. Boet fick flyttas

någon meter, vilket storkarna tycks ha accepterat, eftersom det längre fram beslutas om att ännu ett underrede till storkarna skall sättas upp. Ett annat problem är brunnarna. Det har ju varit djur kanske i hundratals år i ladugården, som brann ner och marken är grusig och genomsläpplig, minst tre brunnar är grävda, men efter någon tid är vattnet otjänligt att dricka.

Restaurangen i Folkets park

Märklig hjälp till garveriet

Garveriet behövde urin till garvning av sina skinn och direktören där ville, att en tank blir nergrävd, som skulle genom rör stå i förbindelse med den manliga pissoiren. Han fick tillstånd till detta.

Till säsongen 1910 infordrades anbud på läsk. Kooperativa "Skåne" i Åstorp erbjöd sig att leverera till ett pris av 6 öre per butelj, fritt Parken. Detta anbud var det billigaste och antogs. Kaffet skall även detta år kosta 20 öre vid servering. Under året är 28 personer anställda.

Herr Wendel och herr K Andersson blev anmodade att lägga rör till köket med kran över "stora grytan". Rören skulle dras från den nya brunnen, som låg vid ekorrburen, där vattnet var gott. Utdrag ur protokollet med styrelsen den 9 maj 1910:

§1: "Förelåg anbud från pumpasnickare Jönsson att uppföra materialbod för kvinnorna till ett pris av 190 kr. Styrelsen kan ej anta detsamma, enär medel saknas. Det beviljades 100 kr till material, och styrelsen skall själv göra arbetet gratis."

"Denna sommar skall kvinnor bada från bryggan tisdagar och torsdagar. Läskedrycker får hämtas till ett pris av 12 öre. Fru Johan Svensson skall stå för försäljningen. 6 öre i inköp, 3 öre till Parken och 3 öre till fru Svensson = 12 öre."

Slaktaren räddar finanserna

I slutet av 1910 ordnas en ljusfest och man köper in 9 paket stearinljus

och extra olja till lamporna samt 20 st bengaliska eldar, allt för 10 kr. Pyrotekniker Andersson i Lund skall leverera och en man i styrelsen reser dit för att lära konsten med fyrverkeri.

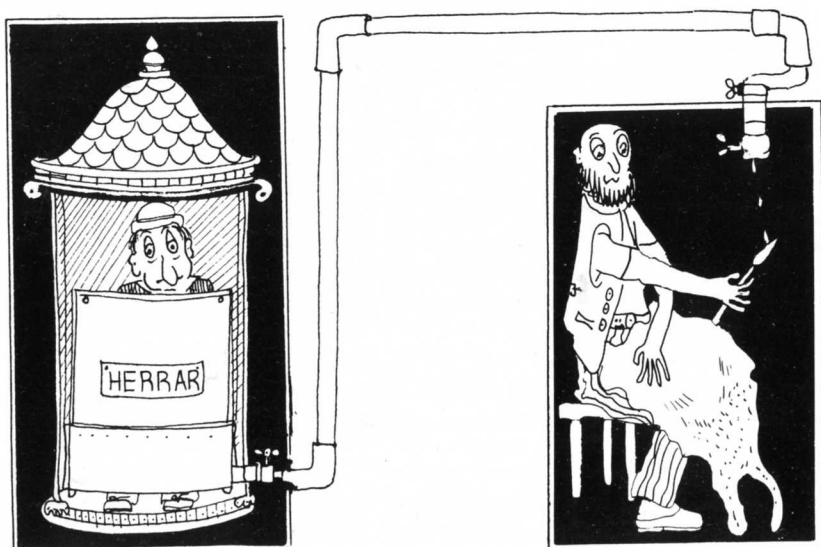
Så var 1910 tillända. Man saknade 1.100 kr till löpande utgifter: 500 kr lånades i slakteriaffären och 600 kr fixades genom en växel, som styrelsen fick gå i borgen för. Det antecknades, att styrelsen gjort mycket arbete i Parken, eftersom man saknat medel att avlöna folk med.

Så går vi in på år 1911. Det noteras att kaffepriset stigit enormt, därför skall serverat kaffe betalas med 25 öre med bröd och 20 öre utan bröd. Priset på cigaretter är detta år 18 kr per 1.000 st och vid större köp lämnades 5% på priset.

Denna sommar ordnas "brydegille", akrobater, föredrag av Nils Larsson, Dala. Ämne: "Jordbrukets framtid", m m. Cigarrer inköpes till ett pris av 33 kr per 1.000 st.

55 öre för en flaska vin

Arbetarkommunen anhöll att få hyra Parken för ett agitationsmöte med föredrag. "Röda bilen" skulle komma och det väntades mycket folk. Den 9 juli går en större fest av stapeln och till denna behövs 5.000 buteljer öl, som köpes från "Stenbocken" i Malmö. 10 öre buteljen, skall serveras till ett pris av 16 öre. Korkmaskin skall lånas. 30 flaskor vin köpes från Nya Hotellet till ett pris av 55 öre, utförsäljning 1 kr. Slakteriföreningen skall leverera 7.000 korvar. Sträng kontroll på öl och lemonad skall gälla, och herr Frantzén skall ersätta bortkomna flaskor.

Detta år ansåg man, att personalen var för stor till antalet, man tyckte också, att engagerade artister var undermåliga. "Vi har inte råd att ha toppartister, menade styrelsen".

1912 beslöts att lägga om dansbanan. Styrelsen och snickarna i samhället stod för arbetet utom målningen, som herr Petter Kvant utförde. Det inhandlades även en röd internationell fana. Samma år får "borgarna" öva dans mot betalning.

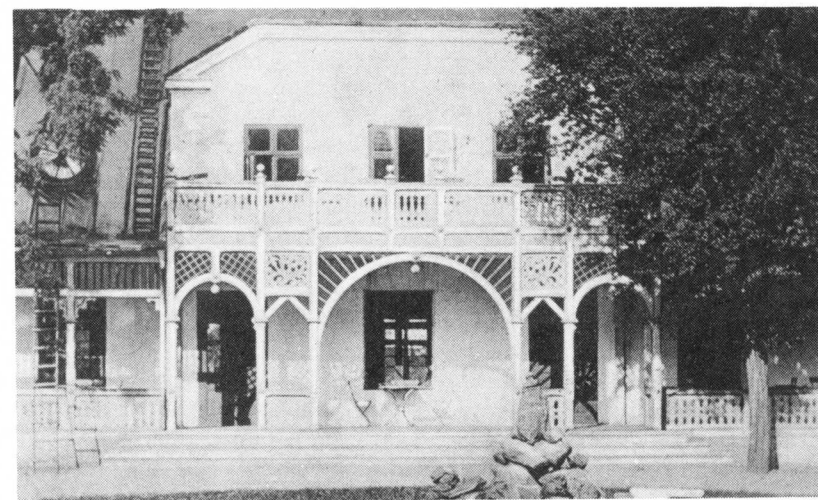
Flaggstrid

Försköningsföreningen avhöll sin fest, och under dessa dagar ville man ej att den röda fanan skulle få hissas. Parkstyrelsen ansåg, att då skulle svenska flaggan ej heller hissas och kompromissen blev enbart gröna dekorationer.

Denna sommar fick huvudskallemtären, "frenologen" W Ljungkvist hålla föreläsning. Han fick 10 kr för besväret. Den stora basaren i augusti lämnade brutto 3.025 kr, netto 1.250 kr, mycket pengar på den tiden. Målare Oskar Hansson och snickare Nilsson fick tack för medverkan och Cesars dotter fick 2 kr, då hennes far inte haft arbete på lång tid. Vaktmästare Johan Svensson fick lönen höjd till 1.000 kr. Hans naturaförmåner uppskattades till 250 kr.

Konjak till vårstädningen

1913 utvidgades elbelysningen till strålkastare på scenen, hela 200 st normalljus inkopplades av elektriker Nilsson, som fick 190 kr för arbetet. Andra inteckningen på 7.500 kr blev uppsagd, då borgensmännen inte ville stå kvar. Det beslöts, att styrelsen fick gå i borgen, om banken godtog dem. Så blev fallet och lånet stod kvar utan amortering.

Folkets park och garveriet hade ett märkligt samarbete

Så öppnas för säsongen den 27 april, men först skall Parken putsas till, och bud gick till frivilliga att ställa upp. Kaffe och 5 liter konjak ansågs åtgå. Under det här året möter vi flera kända namn: Hans Jönsson, ordförande, O Forslund, sekreterare, Erik och Axel Nilsson, läderhandlare Wahlgren, Ernst Wiberg, Wendel, J Lants, Oskar Nilsson, Johan Svensson, Per Mårtensson, trädgårdsmästare Andersson, som avflyttade till Lund, Helge Persson och Arne Nyberg. Vid styrelsemötet den 27 april står antecknat i protokollet § 2:

”Beslöts att Jönsson skulle behålla kassan tills Wendel blev klar med begravningen”. Vad låg bakom denna korta notis?

Så började den arbetsamma sommaren. Det ordnas basarer den 7-8 juni. Först beställs 1.000 st flygblad att spridas i orten, och så kommer attraktionerna: korvstånd, konditori, diversestånd, lerkärlsstånd, blomsterstånd, äktenskapsbyrå, fiskdamm med två gissningar, lyckohjul, guldgruva, museum, positiv och presentbrev med basarvisor. Målare Oskar Hansson var villig att spela konsertmusik jämte möbelhandlare Nilsson. 5.000 st bier samt vin i lämplig mängd åtgick. Tombolaöverskottet 50% gick till barnförlamningsforskning.

Till denna tillställning behövdes 30 medverkande. Alla nämnes vid namn, och alla var villiga att ställa upp så även när det gällde att städa på söndagen, allt för 25 öre i timmen. På lördagen spenderas 2 liter konjak och 3 liter på söndagen.

I juni annonseras ”Röda bilens” ankomst och ungdomsklubben ordnar föredrag. Femton hästar skall lånas, frivilliga ryttare uppträder i tornérspellet ”Sticka Preussen”. Garveriet anhåller om att få uppsamla mera urin, som godkännes. Garveriet skall själv ordna med det tekniska.

Klippan lånar ”Frihetens Gudinna”

År 1914 brann det i gaveln å ovanvåningen, biljarden skadades också. 405 kr utbetalades av försäkringsbolaget. Efter att ha varit styrelseledamot och kassör sedan år 1905 avgår Johan Wendel och ersättes med Lars Dahl. Det noteras, att Klippans folkets hus vill låna ”Frihetens Gudinna”. Detta beviljas och 1:50 kr kostar det. Det var en specialsydd dräkt, som användes vid tablåer och basarer.

Stort sommarting hålles den 19 juni. Folketingsman Meier från Köpenhamn håller föredrag. Riksdagsman Johan Jönsson, Revinge skall också tala. Borgmästare Lindhagen från Stockholm lovar komma och tala vid en annan festlighet. Man bjuder ”Les-Delafont” hit och för en föreställning är gaget 90 kr. Är det någon som minns dessa artister? Vaktmästare Johan Svensson får 10 kr som bidrag till en studieresa till Baltiska utställningen.

Det stora kriget hade brutit ut, artister är inkallade, personalen är decimerad och man beslutar, att 15 öre blir inträdet för resterande månader augusti och september. Cykeltruppen Malmströms är de enda artisterna som är intakta och de kommer och uppträder mot en betalning av 100 kr. Baltiska Utställningens stängning ger tillfälle till inköp av diverse inventarier såsom bord, stolar m m.

Om is skall upptagas i ån under kommande vinter, skall Johan Svensson övervaka detsamma.

Tomt säljs — ekorrar köpes

Postvaktmästare Alfred Andersson skriver protokollen jämte Per Mårtensson och Skinnfärgare Wahlgren och A Andersson justerar. 1914 års rörelse gav 927 kr i överskott. På vårstämman förekommer en intressant fråga: Skofabriken vill köpa 5.200 m² av Parkens tomt väster om fabriken och ärendet diskuterades utförligt av stämman. ”Vi vill ej stå i vägen för industriens utveckling, hette det och vi har möjlighet att utvidga åt annat håll”. Priset bestämdes till 4:- kr per m², sedan skulle det förhandlas med skofabriken. Vi får se hur det går. På samma stämma beslöts att köpa ekorrar för 10 kr st.

Det noteras, att bokförläggare Axel Holmström vill på 8-årsdagen av Amalthea hålla föredrag. Det får han göra i stora salen gratis. Byggmästare Nils Jönsson fick i uppdrag att rita och kostnadsberäkna en ny storslagen dansbana (antagligen den som finns kvar i dag). 6.600 kr är den beräknad till att kosta. Frågan bordlägges tills vidare med motivering, att timret måste sjunka i pris, men hur blev det?

En intressant notis! Fullmäktigegruppen vill ställa en fråga till styrelsen: ”Har ni något emot att vi går fram med Johan Svensson som brandchefskandidat.” Det hade man inte, men det visade sig senare, att det blev en annan brandchef. Bemålde Svensson måste ha varit en mångsysslare. Svensson köper bräder och gör bänkar till lusthusen, Svensson skaffar duk och gör tält till basarernas behov och Svensson gjorde det och mycket annat.

Riskabelt Folkets Hus

Folkets Hus vill låna 500 kr. Styrelsen säger nej. ”Ni har haft 17 år på er att sanera er ekonomi, i stället ökar er skuld. Vi anser ett lån till er som förlorade pengar.” Men årsstämman 1917 beslutar i alla fall att låna ut pengar på förslag av Ernst Viberg. År 1917 anmodas byggmästare Nils Jönsson att lämna förslag till renovering av stora verandan. Nya fottrå skulle inläggas och prydliga utsirningar anbringas till en kostnad av 900 kr. Förslaget kom till utförande nämnda år.

Dyrtiden och knappheten på varor gör sig gällande. 20 hl kol inköpes för 4 kr per hl. Kaffet köpes på svartabörsmarknaden å 10 kr kilot. För erhållande av brännstovv tecknar man två andelar i Vils torvmosse i Säterup för 30 kr st. Tomflaskor skall redovisas. Priserna justeras upp under sommaren. Ja, alla tänkbara åtgärder vidtogs för att kunna genomleva den ekonomiska krisen.

Skogsarbetarnas fackförening lånar Parken 2.000 kr mot revers. Det är förbättringar på hus och byggnader, som även drar pengar. Disponent Schantzer på Skofabriken återkommer med ett förslag till jordköpet. Han kan tänka sig ett pris av kr 3:50 m², men stämman håller på 4 kr, om

Skofabriken köper en mindervärdig spets längst väster ut. Kanske man kan säga 3:50 kr?

Hela våren 1918 arbetar styrelsen med nybygget av dansbanan m m. Överbyggnad av ingången till Parken gjordes ny av byggmästare Nils Jönsson för en kostnad av 55 kr.

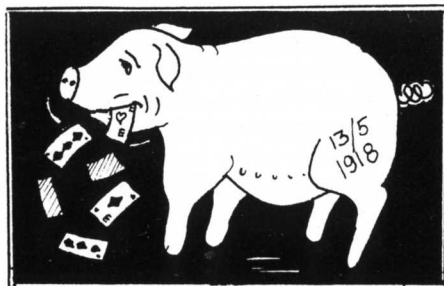
Man inbjuder byggmästare Nils Jönsson, Johan Jönsson och Bonde Olsson att lämna offert på den nya dansbanan och den skall vara färdig till den 1 maj 1918. Nils Jönssons anbud var billigast med 6.750 kr, således fick han arbetet och i samband med detta, fick han förfrågan, om han ville teckna borgen på ett banklån på 7.000 kr. Johan Svensson får i uppdrag att resa till Tornabanken, för att där försöka låna 3.000 kr som behövdes vid arbetets igångsättande.

Nej till svin och kortspel

Den 13 maj 1918 hölls extrastämma med anledning av jordförsäljningen till Skofabriken, där stämman beslutade att sälja till ett pris av 3:50 m². Det bestämdes också, att tillträdet skulle ske till hösten. 50 röster stödde förslaget, 9 emot. Förslag väcktes att inköpa den så kallade "svinadammen" och detta beslutade stämman. Som ordförande satt N P Ljungdahl och som sekreterare satt Anders Andersson. Ovanstående affärer skall skötas av Alexander Christersson.

Man ville ha svin i kolonierna, men detta blev avslaget. Vidare beslöts: "Strängeligen förbjudet att spela kort i Parken." Till midsommarfirandet gick det åt 100 flaskor vin och 4.000 flaskor öl. Missionsföreningen hyrde Parken en söndagsförmiddag.

Sommarens överskott blev 2.911 kr. Vaktmästaren får kök till lägenheten jämte vatten. 1.100 kr kostade det. Herrar Nils Sjödal och Hilding Ström invaldes i styrelsen detta år. Bland besluten av den 3 juni 1919 kan nämnas: Klubben "Iduna", som är en ideell förening får hyra parken, Hallin och Hellkvist från Malmö ger teaterföreställning under sommaren. Bland nyanskaffningarna märks bl a "ett par turturduvor" till fågelburen. Köpet av "svinadammen" har visst kommit till stånd och det beslutas att fylla igen dammen och ritning till planering uppgöres av trädgårdsmästare Andersson, Lund. Vaktmästaren får ersatt en skjorta och Lars Dahl en rosett, då de förstörts vid ett tumult i Parken.

Strålände ekonomi

Den 26 oktober hölls halvårsstämma. Här möter oss namnet P Holmkvist, han valdes till revisor. Berättelsen visade förbluffande siffror: "Balans 99.383 kr, tillgångar och skulder 57.473 och överskott för året 33.860 kr." Antagligen har jordaffären räknats in i rapporten. Styrelsearvodet är nu höjt till 600 kr och revisor arvode till 30 kr per man.

Konsum vill låna 20.000 kr till nybygge. Nej, men 10.000 kr kan man gå med på. Nu var Parken stadd vid god ekonomi tydligen. 1919 och 1920 nämns "Sagostunderna" ofta, eftersom de får anslag, hjälp till sitt bibliotek och allt emellanåt ordnar alla slags tillställningar i Parken.

Vid stämman i mars 1921 rapporterades, att det uppstått en förlust av 3.700 kr i 1920 års räkenskaper. Anledningen till detta omtalas ej. Nu fick man börja låna pengar igen. Skoarbetarnas fackförening lånar ut 500 kr. Det är dyrtid och begäran om hjälp till de arbetslösa måste avvisas. Inträdet har höjts till 75 öre och arbetslöner till 1:25 för män och 1 kr för kvinnor. Här nämnes, att kapellmästare Sluth köper det gamla pianot för 500 kr. (Sluth flyttar sedan till Malmö där hans barn bor. Dessa antager släktnamnet Sivnert. En sonson spelar fotboll i Trelleborgs fotbollsförening. En bror till Sluth var byggnadsarbetare Lindh). Det noteras, att Vänstersocialisterna får hyra Parken för föredrag. Likaså Röda Korset i Kävlinge. Idrottsföreningen skall ordna en tillställning för att tjäna pengar. Parken betingar sig 650 kr i hyra för lördag och söndag samt att själv inneha karamellståndet.

Kvinnornas lön sänks

1922 skrives återigen en förlust av 1.750 kr. Ernst Viberg frågar: "Hur tänker ni göra för att minska förlusterna? och svaret är: att sänka lönerna och dra in på personal emedan besökarantalet går ner." Vaktmästaren får minskat lönen med 50 kr i månaden till 200 kr, men han har fri bostad. Kvinnolönen sänks till 55 öre.

Det talas om, att kommunisterna skall demonstrera den 1 maj och vill ha tillträde till Parken. Det beviljas. För första gången nämnes Livsmedelsarbetarna och dessa vill ha Parken en morgontur och även detta beviljas. Det antecknas, att juni månad var så regnig, att all verksamhet i Parken måste inställas.

Det räknas upp många föreningar, som är verksamma i Kävlinge som t ex: "Sagostunderna" (som har egen musikkår), vänstersossar, kommunister, idrottsföreningen, försköningsföreningen, idealistföreningen, de arbetslösa förening, kvinnoklubben, ungdomsklubben och några andra till bl a hantverksföreningen. Detta år 1922 har tillställningarna gett något bättre resultat än i fjorårets. 1.600 kr redovisas som överskott. Det omtalas, att nöjesanordningar i Furulund är svåra konkurrenter, och likaså den regniga sommaren.

För ordentligt i parken?

Vid stämman i oktober 1923 överlade man om varför det var vikande siffror i besökarantalet. Någon talare ansåg, att publiken var för strängt efterhållen och trivdes inte med detta, man gick till Furulund i stället. Styrelsen framhöll, att ordning skulle det vara och det prutade man inte på. Att det var förlust under halvåret berodde på takomläggningen, som slukade hela behållningen. Den dansbana, som Nils Jönsson byggde år 1918 för 7.000 kr, var öppen och golvet var redan förnyat. Styrelsen anser, att man bör bygga tak över dels för hållbarhetens skull och dels för trivselns skull. Vid regn blir publiken skyddad och man blir ju inte så beroende av dåligt väder. Styrelsen skall utreda frågan och infordra anbud. Två bud gavs: Johan Jönsson 7.000 kr och Nils Jönsson 8.000 kr. Johan Jönsson antogs som entreprenör.

År 1924 beslutas, att av Kävlinge kommun inköpa 1300 m² jord öster om Parken men i direkt anslutning till Parken. 1.500 kr beviljades för köpet och denna summa fick lånas.

Från styrelsemöte av den 3 februari 1925 antecknas en paragraf, som här återges ordagrant: "Det beslutades, att iordningställa scenen sedan den blivit vriden och att flytta den ett pelarlängde tillbaka."????

Två målarmästare hade anmodats lämna anbud på målning av dansbanan m m. Högsta pris 850 kr och lägsta 490 kr, således 360 kr skillnad på ett relativt litet arbete. Vid samma tid beslutar man om belysning med olikfärgade lampor i bågar vid entrén samt belysa springvattnet. Allt för en kostnad av 1.680 kr. Elektriker Vigren skall utföra arbetet.

Kvinnokamp mot öl

Vid stämman av den 22 mars 1925 rapporterades en förlust av 371 kr på rörelsen. Styrelsen hade enats om att söka nya vägar, för att få det att svänga över till bättre resultat och bland annat avsåg man att söka permanent ölrättighet året runt. Detta mötet beslöt också att belåna Parken med en botteninteckning på 16.000 kr. På så sätt hade Parken varit skuldfri. Dessa pengar skall investeras i nyanordningar, reparationer och allt för att göra Parken mera attraktiv. Angående ölserveringen yrkades avslag av Kvinnoklubben genom Johanna Liljeberg med motiveringen: "Bespara vår tids ungdom frestelsen att dricka öl och pilsner". Mötet följde styrelsen och beslutade genomföra ölrättigheten.

Folkets Hus hade spelat konkurs och Parken hade en fordran på 300 kr och man bevakade ej densamma. Detta år 1925 hade parken varit i

verksamhet i 20 år och styrelsen beslöt, att en historik över de gångna åren skulle utarbetas till oktoberstämman och där föredragas.

Det antecknas, att järnarbetare Otto Fors får överta slaktare Ljungdahls koloni för ett pris av 60 kr. Wästergrens koloni kostade 88 kr och den övertas av garvare Sture W Lantz. 50 års solar har gått upp och ned över kolonierna. De båda kolonisterna lever ännu och har gjort sina insatser i samhället.

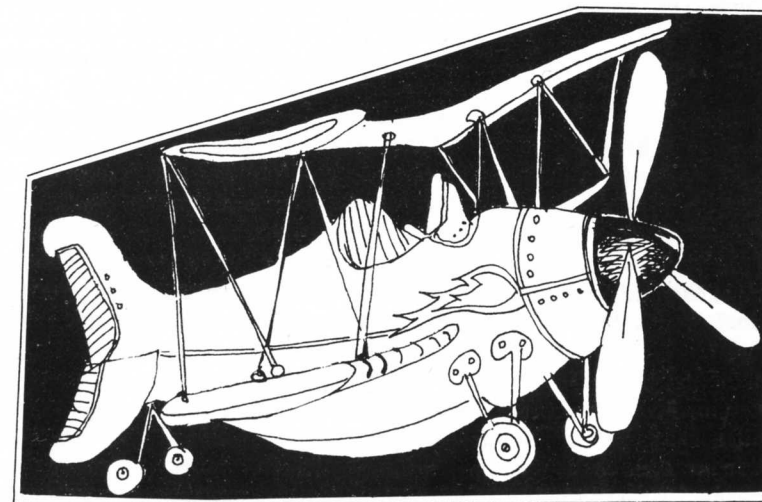
Jubileumssommaren hade lämnat en vinst av 66 kr.

Hellre fet gris än artister

Oskar Nilsson, som var ordförande i Parken, föredrog en historik över de gångna 20 åren, den har inte inlämnats i protokolls-boken. Brottarklubben "Sport" får träna i "salen". 3 kr kostar det.

Den 21 september antecknas: "Att artister kan vi undvara den 25 och 26 augusti, istället låt oss lotta bort en slaktfet gris" och det förslaget accepterades. Samtidigt skall en tävling äga rum i Parken mellan Lunds och Kävlinges motorcykellag. Pokaler skänktes för 50 kr.

På våren 1927 hade en kommitté inkommit med yttrande över verksamheten, bl.a. att år 1926 var ett dåligt resultatår som vanligt. Kommittén menade, att mycket berodde på dålig musik och som tidigare framhållits att trivseln sänkades. Konkurrenten från "Solbacken" i Furulund plus andra tillställningar medverkade till dåligt besök i Parken. Kommittén hade inget förslag till nya idéer som kunde dra folk, de kunde bara betyga sin högaktning för arbetet, som styrelsen nedlade.

Flygmaskin otillräcklig pant

1928 är ställningen nu sådan, att det måste vidtagas extra åtgärder för att rädda Parken undan likvidering. Styrelsen föreslår, att Parken uthyres

per år för en summa av 2.500 kr och blivande arrendator skall sköta hela anläggningen. Parken utannonseras och 7 - 8 anbud inkommer, men när det blir fråga om borgen, drar sig de flesta undan. En från Norrland är villig att sätta sin flygmaskin i pant. Godtas ej av styrelsen.

Slutligen återstår två allvarliga anbud: Johan "Parka" Svensson är villig att hyra Parken för 2.500 kr samt musikerna N Sluth, som bjuder 3.000 kr. Efter slutna omröstning på stämman antages J Svensson som arrendator med tre rösters övervikt. Svensson är pessimistisk om utgången av affären, men säger sig hellre våga än att gå arbetslös och då han dessutom byggt egen fastighet i Rundelsgatan, ställer han 3.000 kr i en inteckning, som godtas av stämman.

Så driver han då Parken till och med år 1932, då han lämnar över till styrelsen. Under Svenssons tid har ett överskott uppstått varje år, något över 1.000 kr. Beloppet har överförts till bygg- och rep.fond. År 1933 övertar Kävlinge Hantverksförening arrendet, oförändrat 2.500 kr. År 1935 får Parken drivas av styrelsen, då Hantverksföreningen ej anser sig kunna fortsätta, arrendet är för högt, menar man. Det kan nämnas, att år 1933 ordnas en trädgårdsutställning genom Försköningsföreningen.

Kapitalbrist stoppar idé

En intressant fråga väcktes år 1936: J E Jönsson föreslog, att en utredning skulle göras om Parkens lämplighet som plats för samlingslokaler, som det rådde brist på i Kävlinge. Han skisserade upp nybyggen, som skulle fylla alla anspråk på varma tidsenliga byggnader, som med vaktmästartillsyn skulle hyras av *alla* föreningar, även kommunala sammanträden skulle kunna föläggas dit. Stämman var intresserad, men åter igen var det brist på pengar. Frågan blev hänskjuten till en kommitté för utredning.

År 1936 hyres Parken av fröken Hanna Lindahl från Malmö för en årlig hyra av 2.250 kr. Hon tecknar 5-årskontrakt och ställer nöjaktig borgen. 1937 på våren anhåller fröken Lindahl att få överlåta kontraktet på fru Ida Holtze, Malmö. Begäran beviljades.

Pengar i ån

År 1938 diskuterades Parkens framtid och det rådde stor pessimism för dess öde. Flera talare förordade försäljning. Det skall omnämnas, att Hans Jönsson bestämt avrådde försäljning och föreslog, att vänta med frågan, tills utredning blev klar i nybyggnadsfrågan. Så kom kriget med alla besvärigheter. Styrelsen driver själv sommarnöjena och vintertid uthyres Parken till föreningssammanträden, så några större förluster uppstår ej.

Det höjes röster för dansbanans flyttning ner till huvudbyggnaden. En arkitekt från Bjärred ritar och kostnadsberäknar till 87.000 kr. "Låna säger någon. Låna pengar och gör Parken populär igen". Utredningen kostade 3.500 kr. "Kunde likaväl kastat pengarna i ån, säger "Post" Andersson."

Nu vid den här tidpunkten behöver man gallra bland träden i Parken och därigenom får man in 7.000 kr, genom att sälja virket till trävarufirmor. *Men* skattemyndigheterna är framme och tar 3.000 kr i skatt.

Skall vi sälja parken?

Den 27 oktober 1943 vid höststämman diskuterades Parkens fortsatta existens. Johan Edvin Jönsson föreslog, att styrelsen skulle kontakta samhällets myndigheter och erbjuda dem köp av Parken på villkor som styrelsen skulle utarbeta till ordinarie mötet i mars 1944. Förslaget bifölls. Den 5 december 1943 är styrelsen klar med försäljningsfrågan och beslutar, att erbjuda Municipalnämnden att köpa Parkens 60.000 m² mark till ett pris av 1 kr m². Svar om erbjudandet skall vara avlämnat inom tre månader.

Styrelsen bestod av följande: Nils Sjö Dahl, Pontus Holmkvist, Bror Olsson, August Johansson och Hilding Hagman. Dessa sammanträffar med Municipalnämnden och är överens om att erbjuda Parken till försäljning för ett pris av 40.000 kr. Den 14 mars 1944 har avtal träffats med Municipalsamhället om försäljning på nämnda villkor. Parkstämman skall godkänna detsamma. År stämman negativ till förslaget, kommer styrelsen att avgå.

Styrelsen avgår

Den 26 mars 1944 var det stämman som skulle säga sista ordet om försäljningen. Nu hade priset reducerats till 35.000 kr. Herr Nordahl förklarade, att det kommer att bli svårt att utlägga marken till tomter på grund av lågt läge och var i övrigt tveksam till försäljningen. Skall Parken säljas, så är det naturligt att den går till samhället.

Vi går till omröstning: 48 nej ingen försäljning, 15 för försäljning. Styrelsen avgår och ny styrelse blir Tage Sjöström, Sven Palm, Ture Schamacher, Arthur Nilsson och Karl Johansson. Suppleanter blir Henning Nilsson och elektriker Alfred Andersson. Vi har relaterat ärendet utförligt, därför att senare blev Nordahl orättvist beskyldd för att ha väckt förslaget om försäljning, så var inte fallet.

Så går vi fram till den 25 oktober 1944. Sommaren har gått och styrelsen kan rapportera vinst för säsongen. Ture Schumacher anställs om vaktmästare mot att han bor fritt.

Böter och anmärkningar

Året är inne då fred slutes i världen och detta ger eko i berättelserna över verksamheten i Parken. Landsfiskalen tycker att barnantalet på tillställningarna är för högt i förhållande till de äldre. Kristidsnämnden anmärker på, att man hållit för höga priser på diverse förnödenheter och minsann får ett par i styrelsen böta för ej namngivna förseelser.

1945 är ett livligt år. Rum hyres ut, teaterföreställningar ges, och det verkar som om livlig verksamhet råder, många nya andelar har tecknats

både från enskilda och föreningar. Det må antecknas, att jätterbugguppvisning äger rum och priser utdelas.

Folkets Hus är nu slut och detta medverkar till att mötesverksamheten koncentreras till Parken, som bättrar lokaliteterna. Ett intressant förslag togs till behandling den 14 oktober 1945 då stämma hölls. Förslaget gick ut på att Kävlinge och Furulund skulle inköpa den så kallade "Smittska ängen" vid bron och där ordna ett nöjesfält. Förslaget blev avvisat och man ville behålla Parken.

Den nya styrelsen kan meddela, att sedan den tillträdde, hade rörelseöverskottet tillfört Parken ett kapital av 8.500 kr och oktoberstämma 1945 uttalade ett tack för nitiskt arbete för Parkens fromma.

År 1946 blir Kävlinge köping. Nyårsafton dansades det fritt i Parken. Parken för sin del hade också ett jubileum, 40 år hade fröflutit sedan Parken invigdes och under sommaren ordnades stora festligheter med fina artister, tivoli m m. Lokalerna snyggades upp och inventarier inhandlades. Av intresse kan nämnas att från Folkets Hus, som nu försålts, övertogs pianot.

Ordföranden trakasseras och avgår

Den 3 oktober 1946 hålles stämma, härvid avgår Tage Sjöström som ordförande. Han motiverar, att han och hans familj trakasseras och förtalas på alla sätt för sitt engagemang i Parken och lämnar nu alla uppdrag. Och till ny ordförande utses Knut Tallinger. Till ny vaktmästare antages Anton Gran från Dalby och hans lön var 400 kr i månaden, fri bostad med ljus, ej värme och 5 öre per försäld dryck. Det upplystes, att Glacéläder skänkt 1.000 kr till Parken.

Det år 1952 års höststämma. Från stämman kan noteras, att Knut Tallinger under året avflyttat till Hälsingborg och därmed lämnat sina uppdrag i Kävlinge. En svår förlust för Parken. Allan Dag tillträder kassörsposten. Det var inte så ljusa tongångar som förelades stämman.

En elfirma hade gjort en del arbeten i Parken, utan att man tagit anbud från firman. En sluträkning på 10.000 kr presenterades stämman, det var bara att betala och därmed förrycktes hela balansen. Detta föranledde styrelsen att begära tillstånd av stämman att söka en ny inteckning på 14.000 kr, vilket blev beviljat av banken. Krångel med elfirman hade fortsatt, en felkoppling åsamkade Parken en förlust på 800 kr. Det var svårt att få felet avhjälpt.

Det kärvar till sig

Det noterades sjunkande siffror i både besökarantalet och ekonomin. Vid stämman på våren 1953 redovisades bokslutet för 1952 och årsförlusten var 11.000 kr. Något får göras för att hejda förlusten. "Post" Andersson ansåg, att man borde gå in till köpingen med begäran om anslag. Vi får se, hur det blir med detta. Det hela rann ut i sanden, ty någon anhållan blev aldrig skickad till köpingen. "Vi klarar oss ändå, menade styrelsen."

Knut Schumacher lämnar orten 1954 och ny styrelseledamot får väljas. Det blir Börje Olsson.

Så bortarrenderar man Parken till Alvar Johansson från Malmö. 5.000 kr i arrende om året skall han betala. Det kärvar till sig under sommaren. Johansson påstår sig ha blivit lurad på uppgiften om besökarantalet föregående år. En namngiven styrelseledamot hade på eget bevåg uppgivit besöksantalet till det dubbla än det verkliga antalet. Herr Johansson vill bli löst från kontraktet och begär en rundlig summa i skadestånd. Det ordnar dock upp sig till sist och båda parter blir överens.

Parken är utan arrendator, hjälpligt drar 1956 mot sitt slut och det har varit ödesdigra år de sista, det har talats om likvidation och försäljning och svårt har det varit att få styrelse. Tråkigheterna från de sista åren har satt sin stämpel på verksamheten. Parken är dock inte konkursmässig.

Nytt liv i parken

År 1957 tar Ivan Blom över som ordförande. Parken hyres ut till Herbert Thell från Malmö. År 1958 blir ett händelserikt år. Ny värmeledning 10.000 kr, parkettgolv i salen 6.000 kr, stabilisering av ekonomin = överskott 2.000 kr. Hur var detta möjligt? Jo, kommunen efterskänkte nöjesskatten som under den nye arrendatorn uppgick till anseeligt belopp 17.000 kr. Möller på Garveriet tillsköt 3.800 kr. Gamla skulder samlades och betalades. Omfattande renoveringar verkställdes. Det var nytt liv i Parken och man kan förstå, att arrendatorn var belåten med resultatet av tillställningarna. Det mest besvärliga var parkeringen för bilar och bussar, många bilar vände och försvann och därmed besökare. Frågan ordnades nödtorftigt med kommunens hjälp.

Nøjesskatt inbetalades till kommunen med avsevärda belopp. Den kommunala nöjesskatten efterskänktes av kommunen till Parken, som numera heter "Silverforsen". Detta möjliggjorde reparationer, nyanskaffningar och avbetalningar av lån. År 1961 på våren avgår plötsligt hela styrelsen, orsak anges ej. Ordförande Blom säger till avsked: "Vi tog emot ett dödsbo för 5 år sedan, och nu överlämnar vi en park med god ställning, 11.000 kr i kapital, inga skulder utöver inteckningar." År 1961 tar Åke Modéer över ordförandeskapet och Ivan Blom avtackas och tackar för gott samarbete.

Enkel jubileumsfest

Den 15 oktober 1965 hålles årsmöte. Parken var utannonserad till hugade spekulanter att driva densamma, man beslöt att anta det högsta anbudet. 17.500 kr var budet från en person i Torna Hällestad. Man åt en enkel måltid tillsammans med den nye arrendatorn.

Den 31 mars 1966 hölls stämma och man drack kaffe samtidigt som ordförande upplyste om, att detta var jubileumsfesten i Parkens 60-åriga historia. "Vi har inte råd till större festligheter," förklarade deltagarna. Den nye arrendatorn övertar Parken i januari 1967. Styrelsen meddelar, att den lånar 3.000 kr av Unga Örnar.

Denna tid var Parken intecknad för 45.000 kr enligt besked från Domsagan. Den 21 januari 1967 beslutar stämman höja inteckningen till 145.000 kr, för att kunna finansiera toaletter m m. Arrendatorn blev ej gammal i Parken, efter en kort tid blev han uppsagd till avflyttning. Vid oktoberstämman talas det om den förödande stormens härjningar bland träden. I mars 1968 uthyres Parken till Jan Viberg med byggmästare Arne Persson, Löddeköpinge som garant.

Målet: Kultur och inte bara dans

Den senare fortsätter att även stödja de efterföljande arrendatorerna Frans Zemaljaric och Bo Svensson som trots ett energiskt arbete inte hade den framgång de hoppats på. De överlät arrendet 1976 till Krister Olsson och Stig Löfstrand som har god erfarenhet från nöjesbranschen. Namnet på nöjesanläggningen har med olika nöjesidkare skiftat från Silverforsen, Holländaren till det nuvarande Möllan.

Under Arne Perssons verksamhet i nöjesbranschen fick lokalerna sin nuvarande utformning. Huvudbyggnaden byggdes till och utedansbanan kläddes in. Tyvärr togs utescenen, korsvirkeshuset och den gamla möllan bort.

I samband med att de nya arrendatorerna öppnade i oktober 1976 passade Folkets Parksföreningen på att fira sitt sjuttioårsjubileum. Cirka 500 personer deltog och roade sig tillsammans med Bosse Larsson känd underhållare från TV.

Den nuvarande styrelsen består av Tom Åkesson ordförande Karl Erik Herjander sekreterare och Hans Ove Nilsson kassör. Övriga ledamöter är Göte Norlin, Olle Andersson, Sven Svensson och Ove Persson. Styrelsen mål är att Folkets Park skall kunna bli en punkt för olika kulturaktiviteter och ej endast ett dansställe. Tyvärr har det ekonomiska läget varit sådant att allt för mycket av området har måst utarrenderats. Styrelsen har goda förhoppningar om att det ekonomiska läget blir så gott att delar av området kan hållas öppet för allmänheten.